

Për: Zyra e Rregullatorit për Energi

Nga: Future Energy Trading and Exchange Dynamics sh.p.k
Rr. Tirana, Objekti Prime Group
C4/3, Llamella D, kati II, nr. 4
10000 Prishtinë

Re: Komentet në Raportin Konsultativ për Shqyrtimin e Jashtëzakonshëm Tarifor

31 janar 2022

Të nderuar,

Kemi shqyrtuar me kujdes përbajtjen, pozicionet, dhe arsyeshmërinë e propozimeve të parashtruara në Raportin Konsultativ.

Ngjashëm me palët tjera të interesit, konsiderojmë se përballemi me një çështje e cila do të ketë ndikim në disa aspekte të tregut dhe do të përfshijë disa grupe. Lidhur me këtë, propozimi që kemi para nesh mund të ketë ndikim edhe në derregullimin e tregut të energjisë elektrike, i cili pavarësisht detyrimit ligjor, po shtyhet tashmë e një kohë.

Në kuptim të kësaj, më poshtë mund të gjeni komentet e FUENTE Dynamics në raportin konsultativ, të dorëzuara brenda afatit.

Me respekt,

FUENTE Dynamics

Komentet në Raportin Konsultativ për shqyrtimin e jashtëzakonshëm tarifor

Theksojmë se komentet tona abstrahojnë nga narracioni arsyeshmërinë për shqyrtim të jashtëzakonshëm, ashtu siç përcaktohet në Shtojcën 6 të Rregullës për vendosjen e të hyrave dhe çmimeve për Furnizuesin e Shërbimit Universal. Prandaj, komentet tona në vijim kufizohen vetëm në vlerësimin e aplikueshmërisë së parimeve për njohjen e të hyrave maksimale të lejuara, si dhe propozimit të tarifave.

1. Procesi i shqyrtimit duhet të kishte filluar me përcaktimin e kostove të energjisë me shumicë, e cila si parakusht kërkon aprovimin e bilancit energetik. Në raportin e prezantuar thuhet se Bilanci Energetik nuk është i aprovuar, por ZRRE në llogaritjet e saj ka marrë parasysh supozimin se ky do të jetë edhe Bilanci i aprovuar. Pavarësisht kësaj, ky proces i përcaktimit të kostove të energjisë me shumicë nuk ka ndodhur. Ajo që pasqyrohet në konsultim publik është vetëm Raporti mbi Vlerat Hyrëse.
2. Propozimi mbi strukturën tarifore konsiderojmë se nuk plotëson kriteret e Kreu VII, respektivisht pika 3, 4, 7 e nenit 20 të Rregullës për vendosjen e të hyrave dhe çmimeve për Furnizuesin e Shërbimit Universal.
3. Gjithashtu pika 5 e nenit 20 të Rregullës, si edhe Neni 49 i Ligjit për Mbrojtjen e Konsumatorëve në Nevojë, bien ndesh me propozimin e ZRRE-së për subvencionim edhe të konsumatorëve biznesor të cilët i kanë plotësuar kriteret e përcaktuara në ligj (mbi 10 milion Euro/mbi 50 punëtorë) si dhe sipas Vendimeve në fuqi të ZRRE-së duhet t'a sigurojnë energjinë në tregun e liberalizuar.
4. Në komentet tona të datës 8 dhjetor 2021 mbi Vlerat Hyrëse dhe Shpenzimet Operative të Furnizuesit me Shërbim Universal/ Rishikimi i Vlerave Hyrëse (2022-2024), kemi ngritur këtë çështje, dhe të nejtën po e parashtrojmë edhe përmes këtyre komenteve. Në Raportin e Vlerave Hyrëse thuhet se "*Një llogaritje e saktë e ndikimit të derregullimit në normën e inkasimit të FSHU-së do të kërkonte, ndër të tjera, një identifikim të numrit të konsumatorëve të kyçur në rrjetet 35 kV dhe 10 kV që kualifikohen për kriteret e referuara në nenin 37.2 të Ligjit për Energjinë Elektrike. Në mungesë të të dhënavë të tilla, për qëllim të këtij shqyrtimi, ZRRE ka supozuar se asnjë nga konsumatorët në nivelet 35 kV dhe 10 kV nuk i plotëson këto kriterë dhe - prandaj - të gjithë janë subjekti i derregullimit.*" Pra nga njera anë ZRRE ka aprovuar vlerat hyrëse për 2022-2024 me vendimin e saj V-1476 2022 të datës 14 janar 2022 ku niveli i inkasimeve si vlerë hyrëse e pranuar nga ZRRE e ka marrë parasysh derregullimin për të gjithë konsumatorët e kyçur në nivel 35kv dhe 10kv, por nga ana tjetër, nuk ka asnjë vendim të ZRRE-së për kohën se kur derregullimi do të ndodhë.
5. Në vijim të argumetit të pikës 4, duke marre parasysh atë që u tha më lartë, atëherë edhe kërkesa për konsumatorët e FSHU-së në vlerë prej prej 4820 GwH do të duhej të rregullohej sipas të nejtave kritere me të cilat është bërë edhe pranimi i vlerave hyrëse. Duke marre parasysh faktin se prodhuesi i obliguar me detyrimin e shërbimit publik ka vështirësi në sigurimin e sasisë së nevojshme të energjisë për mbulimin e nevojave të konsumatorëve të rregulluar (Shërbimit Universal), atëherë do të ishte me përfitim për të dy operatorët - si gjeneruesin ashtu edhe FSHU, nëse këta konsumatorë që i plotësojnë kriteret dhe janë konsideruar "të derregulluar" do t'a siguronin energjinë në tregun e liberalizuar. Rrjedhimisht, kërkesa për energji për konsumatorët tarifor do të ulej, e bashke me të edhe kostot për t'a siguruar këtë sasi të energjisë - do të conte në një ulje të normës së rritjes së tarifave. Në mungesë të të dhënavë sasiore për këtë grup, nuk mund të llogaritet efekti i saktë në tarifa.
6. Nëse vlera e kërkësës së FSHU-së prej 4820 GwH ndaj gjeneruesit me obligim të shërbimit publik nuk korrigohet, atëherë në një moment gjatë periudhës 2022-2024, kur ZRRE të marrë vendim lidhur me liberalizimin e tregut, duhet t'a ketë parasysh se edhe kjo vlerë do të duhet të korrigohet me qëllim që

mos t'i sigurohet avantazh konkurrues FSHU-së në tregun e lirë, duke qenë se ajo e ka të garantuar furnizimin e sasisë së energjisë që duhet edhe për këta konsumatorë.

7. Duke qenë se rritja e tarifave edhe për bizneset, synon të subvencionohet në mënyrë të pjesshme nga Qeveria e Republikës së Kosovës, kjo mund të bëhet edhe nëpërmjet metodave të tjera. Në fakt, Qeveria ka mundësinë që të krijojë incentiva të ndryshme prej subvencionimit të çmimit të energjisë elektrike për bizneset që plotësojnë kriteret e nenit 37 të Ligjit për Energjinë Elektrike, ku të drejtën e furnizimit si shërbim universal e gjëzojnë të gjithë konsumatorët familjar dhe jo-familjar që kanë qarkullim vjetor jo më shumë së dhjetë (10) milion euro, ose jo më shumë së pesëdhjetë (50) punonjës. Pra, të gjithë konsumatorët e tjerë të cilët nuk i plotësojnë kriteret, i rëndojnë sistemet me të paktën 2 lloje të kostove: 1) me koston e energjisë që duhet të sigurohet njëloj si për konsumatorët tarifor, dhe 2) me koston e subvencionimit të rritjes së çmimit.
8. Ndërsa, mendojmë se Qeveria e ka ne fakt detyrim që në zbatim të kërkesave të nenit 49 të Ligjit për Mbrojtjen e Konsumatorëve në Nevojë, të nxjerrë një Vendim lidhur me trajtimin dhe subvencionimin e grupit të konsumatorëve me të ardhura të ulëta, apo shtresa në nevojë.

Me respekt,

FUENTE Dynamics

